

Κοινοτικό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας

(2005/C 297/04)

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- Από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ⁽¹⁾ προκύπτει ότι οι αντιστάθμισεις για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Ωστόσο, εάν οι αντιστάθμισεις για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας δεν πληρούν τις προϋποθέσεις αυτές και εφόσον πληρούνται τα γενικά κριτήρια εφαρμογής του άρθρου 87, παράγραφος 1, οι εν λόγω αντιστάθμισεις συνιστούν κρατικές ενισχύσεις.
- Η απόφαση της Επιτροπής αριθ. 2005/842/ΕΚ της 28ης Νοεμβρίου 2005, σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 86, παράγραφος 2, της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ⁽²⁾, ορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ορισμένα είδη αντιστάθμισεων για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας συνιστούν συμβιβάσιμες κρατικές ενισχύσεις κατ' εφαρμογή του άρθρου 86, παράγραφος 2, ενώ απαλλάσσει από την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης τις αντιστάθμισεις που πληρούν τις εν λόγω προϋποθέσεις. Οι αντιστάθμισεις για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που συνιστούν κρατικές ενισχύσεις και δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της απόφασης αριθ. 2005/842/ΕΚ, σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 86, παράγραφος 2, της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος] εξακολουθούν να υπόκεινται στην υποχρέωση κοινοποίησης. Το παρόν πλαίσιο έχει ως στόχο να διευκρινίσει τους όρους υπό τους οποίους οι εν λόγω κρατικές ενισχύσεις μπορούν να χαρακτηριστούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή του άρθρου 86, παράγραφος 2.
- Το παρόν πλαίσιο εφαρμόζεται στις αντιστάθμισεις για παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε επιχειρήσεις σχετικά με δραστηριότητες που διέπονται από τη συνθήκη ΕΚ εξαιρουμένου του τομέα των μεταφορών και του τομέα των δημόσιων υπηρεσιών ραδιοηλεκτρονικών μεταδόσεων που καλύπτονται από την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις που αφορούν τις δημόσιες υπηρεσίες ραδιοηλεκτρονικών μεταδόσεων ⁽³⁾.
- Οι διατάξεις του παρόντος πλαισίου εφαρμόζονται με την επιφύλαξη ειδικών αυστηρότερων διατάξεων που αφορούν τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας που προβλέπονται σε κοινοτικές νομοθετικές ρυθμίσεις και μέτρα που αφορούν συγκεκριμένους τομείς.
- Το παρόν πλαίσιο εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των κοινοτικών διατάξεων που ισχύουν στους τομείς των δημοσίων συμβάσεων και του ανταγωνισμού (ιδίως άρθρα 81 και 82 της συνθήκης ΕΚ).

2. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΟ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΟΧΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΟΥ ΣΥΝΙΣΤΟΥΝ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

2.1. Γενικές διατάξεις

- Το Δικαστήριο, στην απόφαση Altmark, προσδιόρισε τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι αντιστάθμισεις για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις ως ακολούθως:

«[...] Πρώτον, η δικαιούχος επιχείρηση πρέπει να είναι πράγματι επιφορτισμένη με την εκπλήρωση υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας, ενώ η υποχρέωση αυτή πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένη. [...]

«[...] Δεύτερον, οι βασικές παράμετροι βάσει των οποίων υπολογίζεται η αντιστάθμιση πρέπει να έχουν προσδιορισθεί προηγουμένως αντικειμενικά και με διαφάνεια, με σκοπό να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να περιλαμβάνει η αντιστάθμιση αυτή ένα οικονομικό πλεονέκτημα ικανό να ευνοήσει τη δικαιούχο επιχείρηση έναντι των ανταγωνιστριών της. [...] Έτσι, η εκ μέρους κράτους μέλους αντιστάθμιση των ζημιών επιχειρήσεως χωρίς προηγούμενο καθορισμό των παραμέτρων μιας τέτοιας αντιστάθμισης, όταν αποδεικνύεται εκ των υστέρων ότι η εκμετάλλευση της παροχής ορισμένων υπηρεσιών στο πλαίσιο της υποχρεωτικής παροχής δημόσιας υπηρεσίας δεν ήταν οικονομικά βιώσιμη, συνιστά χρηματοδοτική παρέμβαση που καλύπτεται από την έννοια της ενισχύσεως του άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης. [...]

«[...] Τρίτον, η αντιστάθμιση δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για την κάλυψη του συνόλου ή μέρους των δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκπλήρωση υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εσόδων και ενός εύλογου κέρδους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών. [...]

«[...] Τέταρτον, όταν η επιλογή της επιχειρήσεως στην οποία πρόκειται να ανατεθεί η εκπλήρωση υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας σε συγκεκριμένη περίπτωση δεν πραγματοποιείται στο πλαίσιο διαδικασίας συνάψεως δημοσίας συμβάσεως, παρέχουσας τη δυνατότητα επιλογής του υποψηφίου που είναι σε θέση να παράσχει τις σχετικές υπηρεσίες με το μικρότερο, για το κοινωνικό σύνολο κόστος, το επίπεδο της απαραίτητης αντιστάθμισης πρέπει να καθορίζεται βάσει αναλύσεως των δαπανών στις οποίες θα προέβαινε μια μέση επιχείρηση, με χρηστή διαχείριση και κατάλληλα εξοπλισμένη με μεταφορικά μέσα προς ικανοποίηση των απαιτήσεων σχετικά με την παροχή δημόσιας υπηρεσίας προκειμένου να εκπληρώσει τις ως άνω υποχρεώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά έσοδα και ένα εύλογο κέρδος από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών».

⁽¹⁾ Απόφαση στην υπόθεση C-280/00 Altmark Trans GmbH και Regierungspräsidentium Magdeburg κατά Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH («Altmark»), Συλλογή 2003, I-7747 και απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-34/01 έως C-38/01 Enirisorse SpA κατά Ministero delle Finanze, Συλλογή 2003, I-14243.

⁽²⁾ ΕΕ L 312 της 29.11.2005, σ. 67.

⁽³⁾ ΕΕ C 320 της 15.11.2001, σ. 5.

7. Εφόσον πληρούνται τα τέσσερα αυτά κριτήρια, οι αντιστάθμισεις για παροχή δημόσιας υπηρεσίας δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις και δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης. Εάν τα κράτη μέλη δεν εφαρμόζουν τα εν λόγω κριτήρια και εφόσον πληρούνται τα γενικά κριτήρια για την εφαρμογή του άρθρου 87, παράγραφος 1, της συνθήκης, οι αντιστάθμισεις για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας συνιστούν κρατικές ενισχύσεις.
8. Κατά την άποψη της Επιτροπής οι κρατικές αυτές ενισχύσεις μπορούν κατά το τρέχον στάδιο ανάπτυξης της κοινής αγοράς να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με τη συνθήκη κατ' εφαρμογή του άρθρου 86, παράγραφος 2, εφόσον είναι αναγκαίες για τη λειτουργία των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος και δεν επηρεάζουν την ανάπτυξη των συναλλαγών κατά τρόπο που αντίκειται στο συμφέρον της Κοινότητας. Για να επιτευχθεί μια τέτοια ισορροπία πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις.

2.2. Γνώση υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος κατά την έννοια του άρθρου 86 της συνθήκης ΕΚ

9. Σύμφωνα με τη νομολογία, εξαιρουμένων των τομέων για τους οποίους υφίσταται σχετική κοινοτική νομοθεσία, τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τη φύση των υπηρεσιών που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος. Καθήκον λοιπόν της Επιτροπής είναι να διασφαλίζει ότι αυτή η διακριτική ευχέρεια εφαρμόζεται χωρίς πρόδηλο σφάλμα όσον αφορά τον ορισμό των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.
10. Όπως προκύπτει από το άρθρο 86μ παράγραφος 2, οι επιχειρήσεις (!) που τους έχει ανατεθεί η διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, είναι επιχειρήσεις που έχουν αναλάβει «μια ιδιαίτερη αποστολή». Τα κράτη μέλη, όταν προσδιορίζουν τις υποχρεώσεις της δημόσιας υπηρεσίας και αξιολογούν εάν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις έχουν εκπληρώσει τις εν λόγω υποχρεώσεις, ενθαρρύνονται να προβαίνουν σε ευρεία διαβούλευση, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στους χρήστες.

2.3. Καθορισμός των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας με διοικητική πράξη και τρόπος υπολογισμού της αντιστάθμισης

11. Η έννοια της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος σύμφωνα με το άρθρο 86 της συνθήκης, προϋποθέτει ανάθεση στις εν λόγω επιχειρήσεις μιας ιδιαίτερης αποστολής από το κράτος (?). Οι αρχές παραμένουν υπεύθυνες — εξαιρουμένων των τομέων όπου υπάρχει κοινοτική νομοθεσία για το θέμα αυτό — για τον καθορισμό του πλαισίου των κριτηρίων και των όρων παροχής των υπηρεσιών, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του παρέχοντος φορέα και του αν η υπηρεσία παρέχεται στη βάση του ελεύθερου ανταγωνισμού. Συνεπώς η

ανάθεση δημόσιας υπηρεσίας είναι αναγκαία για τον καθορισμό των υποχρεώσεων που έχουν οι εν λόγω επιχειρήσεις και το κράτος. Με την έννοια «κράτος» καλύπτονται οι κεντρικές, οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές.

12. Η ευθύνη για τη διαχείριση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος ανατίθεται στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση με μία ή περισσότερες τυπικές πράξεις, η μορφή των οποίων καθορίζεται από το κάθε κράτος μέλος. Η πράξη ή οι πράξεις πρέπει ιδίως να προσδιορίζουν:
- α) την ακριβή φύση και τη διάρκεια των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας·
 - β) τις επιχειρήσεις και τη γεωγραφική περιοχή που αφορά·
 - γ) τη φύση των ενδεχόμενων αποκλειστικών ή ειδικών δικαιωμάτων που χορηγούνται στις επιχειρήσεις·
 - δ) τις παραμέτρους για τον υπολογισμό, τον έλεγχο και την αναθεώρηση της αντιστάθμισης·
 - ε) τους όρους της αποφυγής και της επιστροφής ενδεχόμενης υπέρμετρης αντιστάθμισης.

13. Τα κράτη μέλη, όταν προσδιορίζουν τις υποχρεώσεις της δημόσιας υπηρεσίας και αξιολογούν εάν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις έχουν εκπληρώσει τις εν λόγω υποχρεώσεις, καλούνται να προβαίνουν σε ευρεία διαβούλευση, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στους χρήστες.

2.4. Ύψος της αντιστάθμισης

14. Το ύψος της αντιστάθμισης δεν δύναται να υπερβαίνει το ποσό που απαιτείται για να καλυφθούν οι δαπάνες που προκύπτουν από την εκτέλεση των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εσόδων καθώς και ευλόγου κέρδους για την εκτέλεση των εν λόγω υποχρεώσεων. Το ύψος της αντιστάθμισης περιλαμβάνει όλα τα πλεονεκτήματα που παρέχονται από το κράτος ή από κρατικούς πόρους υπό οιαδήποτε μορφή. Το εύλογο κέρδος δύναται να περιλαμβάνει το σύνολο ή μέρος των κερδών από την αύξηση της παραγωγικότητας των οικείων επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια συμφωνηθείσας και περιορισμένης περιόδου, χωρίς να χειροτερεύει ποιοτικά το επίπεδο των υπηρεσιών που έχουν ανατεθεί από το κράτος στην επιχείρηση.

15. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να χρησιμοποιηθεί πράγματι αντιστάθμιση για τη λειτουργία της σχετικής υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος. Η αντιστάθμιση για παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγείται για την παροχή υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, αλλά στην πραγματικότητα χρησιμοποιείται σε δραστηριότητες σε άλλες αγορές, δεν δικαιολογείται και κατά συνέπεια συνιστά μη συμβιβάσιμη κρατική ενίσχυση. Η επιχείρηση που λαμβάνει αντιστάθμιση για παροχή δημόσιας υπηρεσίας δύναται ωστόσο να απολαύει εύλογο κέρδος.

(!) Ως «επιχείρηση» πρέπει να νοείται κάθε νομικό πρόσωπο που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από τη νομική του υπόσταση και τον τρόπο χρηματοδότησής του. Ως «δημόσια επιχείρηση» νοείται κάθε επιχείρηση στην οποία το Δημόσιο δύναται να ασκεί άμεσα ή έμμεσα λόγω κυριότητας, οικονομικής συμμετοχής ή δύναμει διατάξεων που τη διέπουν, αποφασιστική επιρροή όπως ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο β) της οδηγίας 80/723/ΕΟΚ της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 1980 περί της διαφάνειας των οικονομικών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και των δημοσίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 195 της 29.7.1980, σ. 35. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2000/52/ΕΚ, ΕΕ L 193 της 29.7.2000, σ. 75).

(?) Βλέπε ιδίως την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-127/73 BRT κατά SABAM, Συλλογή 1974 σ. 313.

16. Οι **δαπάνες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη** περιλαμβάνουν όλες τις δαπάνες που πραγματοποιούνται κατά τη διαχείριση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος. Εφόσον οι δραστηριότητες της εξεταζόμενης επιχείρησης περιορίζονται στην υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος, μπορούν να ληφθούν υπόψη όλες οι δαπάνες της. Στην περίπτωση που η επιχείρηση αναπτύσσει και άλλες δραστηριότητες εκτός της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, μπορούν να ληφθούν υπόψη μόνο οι δαπάνες που συνδέονται με αυτή την υπηρεσία. Οι δαπάνες που καταλογίζονται στην υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος μπορούν να καλύπτουν το μεταβλητό κόστος για την παροχή της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, κατάλληλη συνεισφορά στις πάγιες δαπάνες που είναι κοινές για την υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος και για άλλες δραστηριότητες και κατάλληλη απόδοση των ιδίων κεφαλαίων που διατίθενται στην υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος⁽¹⁾. Οι δαπάνες που συνδέονται με επενδύσεις που αφορούν ιδίως τις υποδομές μπορούν να ληφθούν υπόψη, όταν αυτό είναι απαραίτητο, για την παροχή της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος. Οι δαπάνες που συνδέονται με ενδεχόμενες δραστηριότητες εκτός του πεδίου της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος πρέπει να καλύπτουν το σύνολο του μεταβλητού κόστους, κατάλληλη συνεισφορά στις πάγιες κοινές δαπάνες και κατάλληλη απόδοση των κεφαλαίων. Οι εν λόγω δαπάνες δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να καταλογιστούν στην υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος. Ο υπολογισμός των δαπανών πρέπει να λαμβάνει υπόψη προκαθορισμένα κριτήρια και να βασίζεται σε γενικά αποδεκτές αρχές λογιστικής κόστους οι οποίες γνωστοποιούνται στην Επιτροπή στο πλαίσιο της κοινοποίησης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 88, παράγραφος 3.

17. Τα **έσοδα που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη** πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον όλα τα έσοδα που προκύπτουν από την υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος. Εάν η εξεταζόμενη επιχείρηση διαθέτει αποκλειστικά ή ειδικά δικαιώματα που συνδέονται με υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος από την οποία προκύπτουν κέρδη που υπερβαίνουν το εύλογο κέρδος, ή εφόσον απολαύει άλλων πλεονεκτημάτων παρεχομένων από το κράτος, αυτά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού τους σε σχέση με το άρθρο 87 της συνθήκης και να προστίθενται στα έσοδα της επιχείρησης. Το κράτος μέλος μπορεί ακόμη να αποφασίζει ότι τα κέρδη που προκύπτουν από άλλες δραστηριότητες πέραν της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, πρέπει να διατίθενται εν όλω ή εν μέρει για τη χρηματοδότηση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος.

18. Με τον όρο «**εύλογο κέρδος**», νοείται ποσοστό απόδοσης του ίδιου κεφαλαίου που λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο ή την έλλειψη κινδύνου για την επιχείρηση λόγω της κρατικής παρέμβασης, ιδίως εάν το κράτος παρέχει αποκλειστικά ή ειδικά δικαιώματα. Κανονικά το ποσοστό αυτό δεν πρέπει να υπερβαίνει το μέσο ποσοστό στο σχετικό τομέα τα τελευταία έτη. Στους τομείς όπου δεν υπάρχει επιχείρηση αντίστοιχη με την ανάδοχο επιχείρηση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, η σύγκριση μπορεί να γίνει με επιχειρήσεις που βρίσκονται σε άλλα κράτη μέλη ή, εάν κριθεί απαραίτητο, σε άλλους τομείς υπό την προϋπόθεση ότι λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε τομέα. Για να προσδιοριστεί σε τι ανέρχεται το εύλογο κέρδος, το κράτος μέλος

μπορεί να θεσπίσει κριτήρια παροχής κινήτρων, σε συνάρτηση, μεταξύ άλλων, με την ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας και με τα οφέλη όσον αφορά την παραγωγική αποτελεσματικότητα.

19. Όταν μια επιχείρηση αναπτύσσει δραστηριότητες τόσο εντός όσο και εκτός του πεδίου της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, πρέπει να καταχωρούνται στην εσωτερική λογιστική ξεχωριστά οι δαπάνες και τα έσοδα που συνδέονται με την υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος και οι αντίστοιχες δαπάνες και έσοδα που συνδέονται με τις λοιπές υπηρεσίες καθώς και οι παράμετροι κατανομής των δαπανών. Όταν μια επιχείρηση είναι επιφορτισμένη με τη διαχείριση πολλών υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, είτε επειδή η αρχή ανάθεσης είναι διαφορετική, είτε επειδή η φύση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος είναι διαφορετική, πρέπει η λογιστική σε επίπεδο επιχείρησης να μπορεί να διασφαλίζει ότι δεν θα υπάρχει υπεραντιστάθμιση σε κάθε μία από τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος. Οι εν λόγω αρχές ισχύουν με την επιφύλαξη των διατάξεων της οδηγίας 80/723/ΕΕΚ στις περιπτώσεις όπου αυτή εφαρμόζεται.

3. ΥΠΕΡΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ

20. Τα κράτη μέλη πρέπει να ελέγχουν συστηματικά ή να αναθέτουν τη διενέργεια ελέγχου προκειμένου να διασφαλίζουν ότι δεν υπάρχει υπεραντιστάθμιση. Δεδομένου ότι η υπεραντιστάθμιση δεν είναι απαραίτητη για τη λειτουργία της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, συνιστά μη συμβίβασιμη κρατική ενίσχυση που πρέπει να επιστραφεί στο κράτος, στο δε μέλλον πρέπει να ενημερωθούν οι παράμετροι για τον υπολογισμό της αντιστάθμισης.

21. Όταν το ποσό της υπεραντιστάθμισης δεν υπερβαίνει το 10 % του ποσού της ετήσιας αντιστάθμισης, η εν λόγω υπεραντιστάθμιση μπορεί να μεταφερθεί στο επόμενο έτος. Σε ορισμένες υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος μπορεί να παρατηρηθεί σημαντική ετήσια διακύμανση δαπανών, ιδίως όσον αφορά συγκεκριμένες επενδύσεις. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί κατ' εξαίρεση, σε ορισμένα έτη, να κριθεί αναγκαία για τη λειτουργία της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος υπεραντιστάθμιση που υπερβαίνει το 10 %. Η ειδική κατάσταση που δικαιολογεί ενδεχομένως υπεραντιστάθμιση άνω του 10 % πρέπει να διευκρινίζεται στην κοινοποίηση προς την Επιτροπή. Ωστόσο, η κατάσταση πρέπει να αναθεωρείται κατά περιόδους που καθορίζονται με βάση την κατάσταση στον κάθε τομέα, οι οποίες, όμως, σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα τέσσερα έτη. Το συνολικό ποσό της υπεραντιστάθμισης που διαπιστώνεται στο τέλος της περιόδου πρέπει να επιστρέφεται.

22. Η υπεραντιστάθμιση μπορεί να χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση άλλης υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, την οποία διαχειρίζεται η ίδια επιχείρηση, η μεταφορά όμως αυτή πρέπει να εμφανίζεται στη λογιστική της εν λόγω επιχείρησης και να έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές που προβλέπονται στο παρόν πλαίσιο, ιδίως όσον αφορά την προηγούμενη κοινοποίηση. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι μεταφορές αυτές υπόκεινται σε κανονικό έλεγχο. Εφαρμόζονται οι κανόνες διαφάνειας που θεσπίζονται στην οδηγία 80/723/ΕΚ.

⁽¹⁾ Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-83/01 P, C-93/01 P και C-94/01P, *Chronopost SA*, Συλλογή 2003, I - 6993.

23. Το ποσό ενδεχόμενης υπεραντιστάθμισης δεν μπορεί να παραμείνει στη διάθεση επιχείρησης με το αιτιολογικό ότι πρόκειται για ενίσχυση που συμβιβάζεται με τη συνθήκη (για παράδειγμα ενίσχυση για το περιβάλλον, ενίσχυση για την απασχόληση, ενίσχυση σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις). Εάν ένα κράτος μέλος επιθυμεί να χορηγήσει τέτοιες ενισχύσεις, πρέπει να τηρείται η διαδικασία της προηγούμενης κοινοποίησης που θεσπίζεται στο άρθρο 88, παράγραφος 3, της συνθήκης. Η καταβολή μιας τέτοιας ενίσχυσης μπορεί να πραγματοποιείται μόνο με άδεια της Επιτροπής. Εάν η ενίσχυση αυτή είναι σύμφωνη με κανονισμό εξαιρέσεων ανά κατηγορίες, πρέπει να πληρούνται οι όροι του εν λόγω κανονισμού.

4. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

24. Σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ (¹), η Επιτροπή μπορεί να συνοδεύει τη θετική απόφασή της με όρους υπό τους οποίους μια ενίσχυση μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά, και μπορεί να θεσπίσει υποχρεώσεις που της επιτρέπουν να ελέγχει την τήρηση της εν λόγω απόφασης. Στον τομέα των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, οι όροι και οι υποχρεώσεις ενδέχεται να είναι απαραίτητοι, ιδίως για να διασφαλίζεται ότι οι ενισχύσεις που χορηγούνται στις επιχειρήσεις δεν οδηγούν στην πράξη σε υπεραντιστάθμιση. Στο πλαίσιο αυτό ενδέχεται να χρειαστεί η εκπόνηση περιοδικών εκθέσεων ή η εκπλήρωση άλλων υποχρεώσεων, ανάλογα με τη συγκεκριμένη κατάσταση της κάθε υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος.

5. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

25. Το παρόν πλαίσιο εφαρμόζεται για περίοδο έξι ετών από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Η Επιτροπή δύναται, μετά από διαβούλευση με τα κράτη μέλη, να τροποποιήσει το παρόν πλαίσιο, πριν από την

ημερομηνία λήξεώς του, για σημαντικούς λόγους που συνδέονται με την ανάπτυξη της κοινής αγοράς. Τέσσερα έτη μετά τη δημοσίευση του παρόντος πλαισίου, η Επιτροπή θα προβεί σε αξιολόγηση του αντίκτυπου βάσει πραγματικών στοιχείων και των αποτελεσμάτων ευρείας διαβούλευσης που θα διεξάγει η ίδια με βάση ιδίως στοιχεία που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του αντίκτυπου τίθενται στη διάθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Επιτροπής των Περιφερειών και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής καθώς και των κρατών μελών.

26. Η Επιτροπή θα εφαρμόζει τις διατάξεις του παρόντος πλαισίου σε όλα τα σχέδια ενισχύσεων που της κοινοποιούνται και θα λαμβάνει απόφαση για τα σχέδια αυτά μετά τη δημοσίευση του πλαισίου στην *Επίσημη Εφημερίδα*, ακόμα και εάν τα σχέδια έχουν κοινοποιηθεί πριν από την εν λόγω δημοσίευση. Για τις μη κοινοποιηθείσες ενισχύσεις η Επιτροπή εφαρμόζει:

- α) τις διατάξεις του παρόντος πλαισίου, εάν η ενίσχυση έχει χορηγηθεί μετά από τη δημοσίευσή του πλαισίου στην *Επίσημη Εφημερίδα*·
- β) τις διατάξεις που ισχύουν κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης στις λοιπές περιπτώσεις.

6. ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΜΕΤΡΑ

27. Η Επιτροπή προτείνει ως κατάλληλα μέτρα για τους σκοπούς του άρθρου 88, παράγραφος 1, τα κράτη μέλη να ευθυγραμμίζουν με το παρόν πλαίσιο τα υφιστάμενα καθεστώτα τους στον τομέα της αντιστάθμισης για παροχή δημόσιας υπηρεσίας, εντός 18 μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα*. Τα κράτη μέλη επιβεβαιώνουν στην Επιτροπή, εντός ενός μηνός από τη δημοσίευση του πλαισίου στην *Επίσημη Εφημερίδα*, ότι συμφωνούν με τα προτεινόμενα κατάλληλα μέτρα. Ελλείψει απάντησης, η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι το κράτος μέλος δεν συμφωνεί με την πρόταση.

(¹) ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την πράξη προχώρησης του 2003.